

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“ - БЛАГОЕВГРАД

ФАКУЛТЕТ ПО ПЕДАГОГИКА

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Гергана Дянкова
относно дисертационен труд

на тема: **„Педагогическа технология за овладяване на чужд език (гръцки) в мултикултурна образователна среда“**

докторант: **Вагия Николаос Мантела**

научен ръководител: **Доц. д-р Мариана Балабанова**

Настоящата рецензия е разработена в изпълнение на Заповед №147/23.01.2025 г. на Ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски“ и е в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в Югозападен университет „Неофит Рилски“.

Данни за процедурата и докторанта

След проведено обсъждане на заседание (21.01.2025 година) в катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“ при Факултета по педагогика и в изпълнение на Вътрешните правила за развитие на академичния състав в Югозападен университет „Неофит Рилски“ е открита процедура за публична защита на дисертационен труд на тема „Педагогическа технология за овладяване на чужд език (гръцки) в мултикултурна образователна среда“.

Дисертационният труд е разработен от Вагия Николаос Мантела – докторант в самостоятелна форма на обучение, провеждано на английски език в докторска програма „Педагогически технологии в детската градина“ с научен ръководител доц. д-р Мариана Балабанова.

Докторант Мантела е придобила образователно-квалификационна степен „Бакалавър“ в специалност „Компютърни науки“ (2005-2010) в Янински университет, Гърция, където е продължила образованието в магистърска програма „Математическо моделиране и компютърни науки“ (2011-2014), а през 2017 година придобива и образователно-квалификационна степен „Магистър“ по „Специално образование“ в Университета на Никозия, Кипър. В момента е студент в специалност „Бизнес администрация“, Гръцки свободен университет. Вагия Мантела владее четири езика: гръцки, английски, италиански и немски.

От 2018 година до момента е заемала длъжността учител по информационни технологии в начален и среден етап на образование в гръцки

училища, като е преподавала и на деца/ученици със специални образователни потребности.

Докторант Мантела е изпълнила всички изисквания в рамките на обучението си и представените материали по настоящата процедура са изцяло съобразени с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България, както и с утвърдените правила в нормативната база на Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград.

Актуалност на проблемната област

Дисертационният труд на Вагия Мантела разглежда въпроси, свързани с актуалните измерения на значими проблеми за образованието. Тематиката е иновативна за професионалното направление и се вписва в съвременните ключови приоритети на европейското образование за търсене на нови технологични конструкции в педагогическите взаимодействия в детската градина.

Актуалността на представената дисертация се интерпретира в отправната авторова теза за потенциала на синергията на педагогически технологии и мултикултурно образование като целесъобразен подход предвид образователните потребности на съвременните деца с различен езиков и културен произход. Изведената теза умело се разгръща чрез концептуализация и апробация на иновативен авторски модел на педагогическа технология за овладяване на чужд език (гръцки) в мултикултурна образователна среда. Фокус на модела е оползотворяване предимствата на интерактивните и комуникативни дейности по посока създаването на продуктивна образователна среда в обучението на деца имигранти от Албания по гръцки език за подобряване на тяхната експресивна и импресивна реч на база усвоените граматически умения.

Характеристика на дисертационния труд и автореферата

Основният текст е разположен на 187 страници и е структуриран в увод, теоретична и емпирична част, изводи и заключение, като е допълнен с 15 страници „Литература“, представящи 100 заглавия (сред които 51 източника на английски език и 49 – на гръцки език) и 12 страници „Приложения“, изчерпателно илюстриращи инструменталния и операционалния компоненти в проведеното изследване.

В предложението Абстракт достатъчно информативно е разкрит замисъла на разработката като с яснота са описани основните фази в проведеното изследване.

Допълнително в Увода е добре обоснована актуалността на тематиката, лаконично-стройно е аргументирана необходимостта от „разработването на стратегии и програми, които ще допринесат за езиковото обучение на чуждестранни ученици, насърчавайки образователното включване и успех“ и са мотивирани изследователските търсения.

Теоретичната част е представена в Глава Първа и Глава Втора. Налице е добра ориентация в теоретичните основания на дисертационния проблем, дедуктивно изведена от базисни за билингвизма концепции върху процесите на

детското езиково развитие и факторите, с които тези процеси са свързани. Паралелно с интегрирането на теоретични постановки от областта на лингвистиката, психолингвистиката, социолингвистиката и педагогиката, докторантът проследява предизвикателствата при изучаването на гръцки като чужд език от чуждестранни ученици в предучилищно образование. Подробно са представени новаторски подходи към усвояването на гръцки език в образованието, описани са обучителни модели за култивиране на многоезичието, както и теории за подобряване на чуждоезиковото обучение, като в този контекст специално внимание е отредено на образователния потенциал на играта.

Самата Изследователска част на дисертационния труд е композирана в три отделни глави, първата от които (Глава Трета „Технологии за изучаване на гръцки език в межкултурни начални училища: оценка и иновации“) представя аналитично изследване на технологии, които обслужват изучаването на чужд език (гръцки) в интеркултурна образователна среда. Последователно са описани проведените предварителни изследвания:

- с 54 учители в начален етап на училищно образование – предоставените от тях данни (в 3 въпросника с общо 27 въпроса) са анализирани в качеството им на споделяне на опит, оценка и предложения за подобряване на преподаването и изучаването на гръцки като втори чужд език.
- с 80 учители в етапа на предучилищно образование – фокус на проучването са фонологичните и морфологичните проблеми, пред които са изправени децата имигранти/бежанци в етапа на предучилищното образование, както и към предпочитаните от учителите методи за управление на тези проблеми.

Резултатите от предварителните изследвания се дискутират в качеството им на потвърждение на издигнатите хипотези и на необходимостта от прилагане на многоизмерен подход за справяне с фонологичните и морфологични проблеми на децата имигранти и бежанци.

Това е и логична обосновка за концептуализиране на основното изследване, чиито същностни параметри са презентирани в Глава Четвърта. Педагогическият експеримент се провежда в традиционните 3 етапа и обхваща 86 деца в детска градина (Магнезия), сред които 50 % са имигранти от Албания. Използван е комплициран методически инструментариум, оползотворяващ резултатите от наблюдение или оценка на езиковото развитие на учениците, който включва използването на изображения и комуникативни упражнения.

Независимо от наименованието си „Анализ на изследването“, Глава Пета представя цялостната емпиричната програма с прилежащите ѝ констатиращ, формиращ и контролен етап. В организационно отношение тя е обоснована и адекватно описана, съобразно изискванията на съвременните научно-изследователски категории. Изборът на методика и синергетизирането на богат набор от изследователски методи, осигуряват пълнотата на резултатите от емпиричното изследване, а реализираната статистическа обработка е гаранция за

достоверността на направените на базата на анализите изводи. Получените данни са количествено и качествено дискутирани, тяхното анализиране е релевантно на изследователската цел и визуално подкрепено (таблицы, хистограми и диаграми) с прецизност, която подпомага възприемането и откроява съответните корелативни зависимости. Избраният подход за обсъждане на резултатите разкрива стремежа на докторанта да открие не само актуалната динамика в заложените в емпиричната програма дименсии, но и да идентифицира значението на всяка променлива при доказването на хипотезите на своето изследване.

Направените (5.2.) изводи отговарят на констатациите и аналитичната им интерпретация, а представените обобщения в раздел „Заклучение“ са целесъобразни и акуратно трансформирани в препоръки за целенасочена езикова подкрепа, опосредствана от комуникативни и интерактивни упражнения, които могат да подобрят безпроблемната образователната интеграция на деца имигранти.

Докторант Вагия Мантела е използвала коректно литературните източници, които са цитирани съобразно утвърдените за такъв научен труд стандарти и е представила цялостна библиографската справка.

Представеният автореферат отразява в резюмиран вид съдържанието на дисертационното изследване с акцент върху емпиричните резултати и изведените обобщения.

Докторант Вагия Мантела е представила 3 публикации по темата на дисертационния труд, които удовлетворяват формалните изисквания по процедури за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Оценявам стремежа и усилията на докторантката да прецизира технически, структурно и съдържателно проекта на дисертация в съответствие с **критичните бележки и препоръки**, отправени в етапа на предварително обсъждане.

Смятам, че представеният дисертационен труд съдържа всички актуални компоненти за оценката му:

- *Дисертабилност на проучваната тема* като особено значима в приложно отношение с оглед подпомагане на образователната интеграция в мултикултурен контекст;

- *Теоретичен анализ на проблемната област*, който е диференциран по посока на три равнища: проблемът за иновативните подходи и технологии в мултикултурното обучение по гръцки език, конкретизация на проблематиката по отношение на предизвикателствата при изучаването на гръцки като чужд език от деца имигранти/бежанци; свързване на посочените две равнища с многоизмерен подход за справяне с фонологичните и морфологични проблеми на децата имигранти и бежанци като визия за съвременното мултикултурно образование;

- *Програмна ориентация на изследването* като логическа взаимосвързаност в теоретичната и емпиричната постановка;

- *Авторски експериментален модел* за разработване и апробиране на иновативна педагогическа технология за овладяване на чужд език (гръцки) в мултикултурна образователна среда;

- Сравнителен анализ на резултатите от констатиращия и контролния експерименти;
- Изведени междинни констатации, систематизирани в синтезни изводи и препоръки.

Научни и практико-приложни приноси

В дисертационния труд могат да се открият следните положителни аспекти: научно-обосновани изследвания в полето на професионалното направление; опора на съвременни парадигми, концепции и възгледи в областта на педагогическите технологии в детската градина; аналитичен подход, теоретична и практическа актуалност и перспективност.

Приемам представената от докторанта справка за приносни моменти, тъй като тя отразява реалните постижения на дисертационния труд. От гледна точка на *по-обобщеното им представяне*, бих ги систематизирала по следния начин:

1. Научно са осмислени и представени съвременни идеи, схващания и добри практики в прилагането на иновативни методи за развитието на езиковите умения на деца в мултикултурна образователна среда.
2. Логически-смыслово е обоснована необходимостта от персонализирана подкрепа и съдържателно прецизиране на образователните ресурси към индивидуалните образователни потребности на обучаваните.
3. Разработена е и апробирана педагогическа технология за овладяване на чужд език (гръцки) в мултикултурна образователна среда.
4. Аргументирана е ефективността от прилагане на многоизмерен подход за преодоляване на фонологичните и морфологични проблеми при овладяването на чужд език (гръцки) от деца имигранти/бежанци.

Смятам, че разработената и апробирана педагогическа технология за овладяване на чужд език (гръцки) в мултикултурна образователна среда притежава иновативно значение за педагогическата теория и практика.

Заключение

Изложеният оценъчно-критичен анализ откроява достатъчно основания за положителната ми оценка върху работата, резултатите и приносите в проведеното изследване и да предложи на членовете на почитаемото Научно жури на Вагя Николаос Мантела **да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“** на базата на защитен дисертационен труд на тема: *„Педагогическа технология за овладяване на чужд език (гръцки) в мултикултурна образователна среда“* в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика.

24.02.2025
Благоевград

Рецензент:
(проф. д-р Гергана Дянкова)

REVIEW

by Prof. Dr. Gergana Dyankova
regarding dissertation

on the topic: ***"Pedagogical technology for mastering a foreign language (Greek) in a multicultural educational environment"***

PhD student: ***Vagia Nikolaos Mantela***

Scientific supervisor: ***Assoc. Prof. Dr. Mariana Balabanova***

This review was developed in implementation of Order No. 147/23.01.2025 of the Rector of South-West University "Neofit Rilski" and is in accordance with the requirements of the Act on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for the Implementation of the Act on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Internal Rules for the Development of Academic Staff at South-West University "Neofit Rilski".

Data about the procedure and the doctoral student

After a discussion at a meeting (21.01.2025) in the Department of "Preschool and Primary School Pedagogy" at the Faculty of Pedagogy and in accordance with the Internal Rules for the Development of Academic Staff at the South-West University "Neofit Rilski", a procedure for the public defense of a dissertation on the topic "Pedagogical Technology for Mastering a Foreign Language (Greek) in a Multicultural Educational Environment" has been opened.

The dissertation was developed by Vagia Nikolaos Mantela - a doctoral student in an independent form of training, conducted in English in the doctoral program "Pedagogical Technologies in Kindergarten" with scientific supervisor Assoc. Prof. Dr. Mariana Balabanova.

Doctoral student Mantella obtained a Bachelor's degree in "Computer Science" (2005-2010) at the University of Ioannina, Greece, where she continued her education in the Master's program in "Computational mathematics and computer science" (2011-2014), and in 2017 she also obtained a Master's degree in "Special Education" at the University of Nicosia, Cyprus. She is currently a student in "Business Administration" - Hellenic Free University. Vagya Mantella is fluent in four languages: Greek, English, Italian and German.

From 2018 to the present, she has held the position of information technology teacher in primary and secondary education in Greek schools, and has also taught children/students with special educational needs.

Doctoral student Mantela has fulfilled all the requirements within the framework of her studies and the materials submitted under this procedure are fully compliant with the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for the Implementation of the Act on the Development of the

Academic Staff in the Republic of Bulgaria, as well as with the approved rules in the regulatory framework of South-West University "Neofit Rilski" - Blagoevgrad.

Relevance of the problem area

The dissertation work of Vagia Mantella examines issues related to the current dimensions of significant problems for education. The topic is innovative for the professional field and fits into the contemporary key priorities of European education for the search for new technological constructs in pedagogical interactions in kindergarten.

The relevance of the presented dissertation is interpreted in the author's starting thesis about the potential of the synergy of pedagogical technologies and multicultural education as an expedient approach considering the educational needs of modern children with different linguistic and cultural backgrounds. The derived thesis is skillfully developed through conceptualization and approbation of an innovative author's model of pedagogical technology for mastering a foreign language (Greek) in a multicultural educational environment. The focus of the model is to utilize the advantages of interactive and communicative activities towards creating a productive educational environment in teaching immigrant children from Albania the Greek language to improve their expressive and impressive speech based on the acquired grammatical skills.

Characteristics of the dissertation work and the abstract of PhD thesis

The main text is spread over 187 pages and is structured in an introduction, theoretical and empirical part, conclusions and conclusion, and is supplemented with 15 pages of "Literature", presenting 100 titles (including 51 sources in English and 49 - in Greek) and 12 pages of "Appendices", comprehensively illustrating the instrumental and operational components in the conducted research.

The proposed Abstract sufficiently informatively reveals the design of the development and clearly describes the main phases of the conducted research.

Additionally, the Introduction well substantiates the relevance of the topic, concisely and coherently argues the need for "the development of strategies and programs that will contribute to the language learning of foreign students, promoting educational inclusion and success" and motivates the research searches.

The theoretical part is presented in Chapter One and Chapter Two. There is a good orientation in the theoretical foundations of the dissertation problem, deductively derived from basic bilingualism concepts on the processes of children's language development and the factors with which these processes are related. In parallel with the integration of theoretical statements from the fields of linguistics, psycholinguistics, sociolinguistics and pedagogy, the doctoral student traces the challenges in the study of Greek as a foreign language by foreign students in preschool education. Innovative approaches to the acquisition of Greek in education are presented in detail, educational models for cultivating multilingualism are described, as well as theories for improving foreign language learning, and in this context special attention is paid to the educational potential of play.

The Research part of the dissertation itself is composed of three separate chapters, the first of which (Chapter Three "Technologies for Learning Greek in Intercultural Primary Schools: Evaluation and Innovations") presents an analytical study of technologies that serve the learning of a foreign language (Greek) in an intercultural educational environment. The preliminary studies conducted are described sequentially:

- with 54 teachers in the primary stage of school education - the data provided by them (in 3 questionnaires with a total of 27 questions) are analyzed in their capacity as sharing of experience, evaluation and suggestions for improving the teaching and learning of Greek as a second foreign language.

- with 80 teachers in the stage of preschool education - the focus of the study is the phonological and morphological problems faced by immigrant/refugee children in the stage of preschool education, as well as the methods preferred by teachers for managing these problems.

The results of the preliminary research are discussed as confirmation of the hypotheses raised and the need to apply a multidimensional approach to addressing the phonological and morphological problems of immigrant and refugee children.

This is also a logical justification for the conceptualization of the main study, the essential parameters of which are presented in Chapter Four. The pedagogical experiment is carried out in the traditional 3 stages and includes 86 children in a kindergarten (Magnesia), among whom 50% are immigrants from Albania. A complex methodological toolkit was used, utilizing the results of observation or assessment of the students' language development, which includes the use of images and communicative exercises.

Regardless of its name "Research analysis", Chapter Five presents the entire empirical program with its accompanying ascertaining, forming and control stages. In organizational terms, it is justified and adequately described, in accordance with the requirements of modern scientific research categories. The choice of methodology and the synergization of a rich set of research methods ensure the completeness of the results of the empirical study, and the implemented statistical processing is a guarantee for the reliability of the conclusions drawn based on the analyses. The obtained data are quantitatively and qualitatively discussed, their analysis is relevant to the research objective and visually supported (tables, histograms and diagrams) with precision that aids perception and highlights the relevant correlative dependencies. The chosen approach to discussing the results reveals the doctoral student's aspiration to highlight not only the current dynamics in the dimensions set out in the empirical program, but also to identify the importance of each variable in proving the hypotheses of his research.

The conclusions drawn (5.2.) correspond to the findings and their analytical interpretation, and the summaries presented in the "General conclusions" section are appropriate and accurately transformed into recommendations for targeted language support, mediated by communicative and interactive exercises, which can improve the smooth educational integration of immigrant children.

Doctoral student Vagia Mantella has correctly used the literary sources, which are cited in accordance with the standards approved for such scientific work, and has presented a comprehensive bibliography.

The submitted doctoral dissertation abstract reflects in a summarized form the content of the dissertation research with an emphasis on the empirical results and the generalizations drawn. Doctoral student Vagia Mantella has presented 3 publications on the topic of the dissertation work, which satisfy the formal requirements for procedures for acquiring the educational and scientific degree "doctor".

I appreciate the doctoral student's desire and efforts to refine the technical, structural, and content of the dissertation project ***in accordance with the critical notes and recommendations made during the preliminary discussion stage.***

I believe that the presented dissertation contains all the relevant components for its evaluation:

- *Dissertationability of the research topic* as particularly significant in applied terms with a view to supporting educational integration in a multicultural context;
- *Theoretical analysis of the problem area*, which is differentiated in the direction of three levels: the problem of innovative approaches and technologies in multicultural teaching of the Greek language, specification of the issues regarding the challenges in learning Greek as a foreign language by immigrant/refugee children; connecting the two aforementioned levels with a multidimensional approach to addressing the phonological and morphological problems of immigrant and refugee children as a vision for contemporary multicultural education;
- *Program orientation of the research* as a logical interconnection in the theoretical and empirical formulation;
- *Author's experimental model* for developing and testing an innovative pedagogical technology for mastering a foreign language (Greek) in a multicultural educational environment;
- *Comparative analysis of the results* of the ascertaining and control experiments;
- *Deduced intermediate findings, systematized into synthesis conclusions and recommendations.*

Scientific and practical contributions

The following positive aspects can be highlighted in the dissertation: scientifically based research in the field of the professional direction; support for modern paradigms, concepts and views in the field of pedagogical technologies in kindergarten; analytical approach, theoretical and practical relevance and perspective.

I accept the reference presented by the doctoral student for contributing moments, since it reflects the real achievements of the dissertation work. From the point of view of their more generalized presentation, I would systematize them in the following way:

1. Modern ideas, concepts and good practices in the application of innovative methods for the development of children's language skills in a multicultural educational environment are scientifically understood and presented.

2. The need for personalized support and meaningful refinement of educational resources to the individual educational needs of the students is logically and semantically justified.

3. A pedagogical technology for mastering a foreign language (Greek) in a multicultural educational environment has been developed and tested.

4. The effectiveness of applying a multidimensional approach to overcoming phonological and morphological problems in mastering a foreign language (Greek) by immigrant/refugee children has been argued.

I believe that the developed and tested pedagogical technology for mastering a foreign language (Greek) in a multicultural educational environment has innovative significance for pedagogical theory and practice.

Conclusion

The presented evaluative-critical analysis highlights sufficient grounds for me to positively assess the work, results and contributions in the conducted research and to propose to the members of the esteemed scientific jury **to award the educational and scientific degree "doctor" to Vagia Nikolaos Mantela** on the basis of a defended dissertation on the topic "Pedagogical technology for mastering a foreign language (Greek) in a multicultural educational environment" in the field of higher education 1. Pedagogical sciences, professional field 1.2. Pedagogy.

02/24/2025,
Blagoevgrad

Reviewer:
(Prof. Dr. Gergana Dyankova)